

SPROG & SAMFUND

Nyt fra
Modersmål-Selskabet
28. årgang nr. 1
Marts 2010

**Indhold: Interview med Dorthe Duncker 3-5 · Sprogdebat 6-7 · Nyt navn 8 · Nye ord 9
Mange slags dansk 10-11 · Digitalt sprog 12 · Nordisk Ministerråd 13-14 · Nye bøger 15**

I anledning af den internationale modersmåldag afholdt Selskabet arrangement om digital kommunikation med Ditte Laursen som foredragsholder.

Halvtreds

Det er sjældent, at betydende institutioner vender tilbage til gamle navne. Det er ikke desto mindre, hvad Nationalbanken har gjort med den nye halvtredskrone-seddel, der med tiden er skrumpet fra at være den tredjestørste seddel til at være den mindste i pengehierarkiet. Nu bærer den påtegningen *halvtreds* og ikke som i de foregående 57 år *femti*. Og en ny generation skal til at øve sig på, at en halvtredser er en forkortelse af en halvtredsindstyvendekrone-seddel, hvilket vil sige halvtredje (2,5) gange tyve = 50. Henrik Munck har været i Nationalbanken for at opklare mysteriet om seddelen, der skiftede navn. Dette nummer ser i øvrigt fremad. Seniorforsker i Dansk Sprognævn Pia Jarvad skriver om nogle af de ord, der i det nye årti får officiel adgang i dansk retskrivning. Dansk Sprognævn

har som tidligere nævnt fået ny formand ved årsskiftet. Udnævnt blev lektor Dorthe Duncker, som interviewes af Adam Hyllested. Og så har Danmark i 2010 formandskabet i Nordisk Ministerråd. Jørgen Chr. Wind Nielsen refererer fra åbningen, hvor Helge Sander skrev i sin indledning: „Når Danmark i 2010 overtager formandskabet for Nordisk Ministerråd, fokuseres der på uddannelse og forskning. Det sker blandt andet med en sprogkampagne og undersøgelser af frafald og specialundervisning i Norden...“ Nu kender alle Sanders lunkne holdning til dansk på de højere læreanstalter, men samtidig er Sander netop blevet udskiftet med Charlotte Sahl-Madsen i Videnskabsministeriet. Det skal blive interessant at se, i hvilket omfang hun har arvet forgængerens holdninger. **M.B.**

SPROG & SAMFUND

er medlemsblad for Modersmål-Selskabet og udsendes i 4 numre årligt. Abonnement for ikke-medlemmer 90 kroner.
Oplag: 1200 eksemplarer.

BLADUDVALG:

Henrik Munck (formand)
Ingrid Carlsen
Adam Hyllested
Jørgen Christian Wind Nielsen

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Michael Blædel
Lyngfeldtsvej 17,
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 62 61
michael@blaedel.dk

LAYOUT:

Martin Sand Päevatalu

REPRO OG TRYK:

Clausen Offset
ISSN 0108-433 X

Artikler, der offentliggøres i Sprog & Samfund, tegner ikke nødvendigvis Selskabets holdning. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre. Dette tilstræbes ved:

1. At vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne
2. At formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog.

Medlemskontingent er 225 kr. årligt, for uddannelsessøgende og pensionister 150 kr. (Portogebyr – udlandet: 50 kr.)

Giro (netbank: reg.nr. 9570) kt.nr. 667 6901
CVR-nr. 7682-4215
Bank: reg.nr. 7853, kontonr. 103 5729
Internet: www.modersmaal.dk

MODERSMÅL-SELSKABETS BESTYRELSE:

FORMAND:

Translatør, cand. interpret.
Jørgen Christian Wind Nielsen,
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 3962 2720, e-post: jcn@modersmaal.dk

NÆSTFORMAND:

Cand.oecon. Henrik Munck,
Farumgårds Allé 3, 3520 Farum, tlf. 4495 2243,
e-post: hm@modersmaal.dk

KASSERER:

Cand.stat. Kirsten Fenger,
Skandrups Allé 37, Hareskov, 3500 Værløse,
tlf. 4498 1650, e-post: kf@modersmaal.dk

ØVRIGE BESTYRELSE:

Cand.mag. Katrine Bøgh Brixen,
Lærdalsgade 3, l.tv., 2300 København S,
tlf. 2065 8988, e-post: kbb@modersmaal.dk

Kontorassistent Ingrid Carlsen,
Ammendrupvej 33, 3200 Helsingør, tlf. 6095 8802,
e-post: ic@modersmaal.dk

Mag.art. Bent Pedersbæk Hansen,
Gadestævnet 35, 2650 Hvidovre, tlf. 3647 4065,
e-post: bp@modersmaal.dk

Mag.art. Adam Hyllested,
tlf. 3537 7730, e-post: ah@modersmaal.dk

Cand.mag. Gerda Thastum Leffers,
Skolebakken 81, 2830 Virum, tlf. 4585 7644,
e-post: gtl@modersmaal.dk

Seminarielektor Claus Tilling,
Islevhusvej 36, st., 2700 Brønshøj, tlf. 3828 6648,
e-post: ct@modersmaal.dk

SUPPLEANTER TIL BESTYRELSEN:

Stud.comm. Daniel Søndergaard Jakobsen,
Italiensvej 10, 2.th., 2300 København S,
tlf. 2681 3969, e-post: dsj@modersmaal.dk

MODERSMÅL-SELSKABETS SEKRETARIAT:

Pia Wind,
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 2621 6782, e-post: sek@modersmaal.dk

Dansk er fortsat til debat

Dansk Sprognævns nye formand interviewet af Adam Hyllested

Dorthe Duncker er lektor i dansk sprog ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab (INSS). Hun blev i 2009 udnævnt til ny formand for Dansk Sprognævn efter Niels Davidsen-Nielsen. Hun er cand.mag. i dansk og datalingvistik og blev i 2000 ph.d. på afhandlingen *Sproget som selvorganiserende system. Dynamisk modellering af sproglig regeldannelse*. Hun er i sin forskning især optaget af sproglig normdannelse samt skriftsproget og dets mange nye manøremuligheder i forbindelse med den digitale udvikling. Sprog & Samfund præsenterer her den nye formand og hører om hendes syn på sproget, Sprognævnets udfordringer og spørgsmål i tidens debat.

– *Tillykke med udnævnelsen. Jeg kan se, at Sprognævnets egne udgivelser står lige bag dig, og her er jo bøger fra gulv til loft. Oven i købet små løse hylder oven på de store, der hænger fast i væggen!*

– Tak. Ja, de små hylder har jeg selv sat derop. Jeg synes nu, her er plads nok. Sådan kan jeg lide det. Og mit forskningsfelt er jo skriftsproget.

– *Man har jo på fornemmelsen, at valget af dig som ny formand hænger sammen med din forskning i de nye områder, skriftsproget boltrer sig på i disse år.*

– Ja, der ligger mange nye opgaver, Sprognævnet skal i gang med. Det er utroligt spændende, hvad der sker med dansk skriftsprog for tiden. Med internettet er der sat en gennemgribende forandringsproces i gang. I gamle dage havde almindelige mennesker ikke i samme omfang adgang til tekster skrevet af andre almindelige mennesker. Tekster i aviser, blade og bøger var skrevet af folk, som levede af at skrive, og deres tekster blev i øvrigt typisk redigeret, efter at de var blevet nedfældet. Men nu – med udviklingen af de mange nye internetmedier – er den såkaldte ledvogterfunktion i

opløsning. Dvs. teksten kommer ud til offentligt skue, før den har været igennem den mølle, der redigerer, korrigerer, finpudser og standardiserer. Selv de første hjemmesider var redigeret envejskommunikation. Nu kommer teksterne ud på 17 forskellige platforme på den halve tid – sociale netværk, blogs, wikies, kommentarer i netaviser og så videre. Nu kan alle læse, hvad alle skriver – endda ofte mens teksten bliver til. Der opstår nye former for skriftsprog, som vi kan følge, mens de opstår – det er fantastisk interessant, for det betyder ikke bare, at skriftsproget udvikler sig, men at der opstår nye former for skriftsprog ved siden af hinanden, som hver især kan udvikle sig på sin egen måde.

– *I virkeligheden er det jo en ret ny ting, at skriftsproget har en standard – altså at der overhovedet findes en retskrivning.*

– Ja, vi kan ikke tale om et nogenlunde ensartet skriftsprog før bogtryknormen. Jeg har blandt andet arbejdet med de ældste danske folkevisehåndskrifter, og i dem finder man en mangfoldighed af ortografiske praksisser. Det er for eksempel udtalt i stavningen af navne; her kan man tale om, at ortografien var ornamental. Dvs. man var ikke nødt til at holde sig til en norm, men kunne bruge stavemåder som æstetisk virkemiddel.

– *En af de ting, der i retskrivningsmæssig sammenhæng har optaget sindene, er de mange dobbeltformer – altså ord, som det er tilladt at stave på mere end én måde. Bliver der flere eller færre af dem fremover?*

– Dobbeltformer er meget omdiskuterede, men repræsenterer jo sådan set bare en brobygning mellem forskellige stadier – det, at et sprogsamfund altid vil omfatte både konservative og innovative sprogbrugere. Dobbeltformer er rasende upopulære, men i bund og grund ganske praktiske, i hvert fald i en overgangstid.

– *Så man kan nærmest sige, at den sproglige norm afspejler det komplekse samfund?*

– Ja. Undertiden er vi nødt til at respektere, at dobbeltformer kan forekomme, fordi to forskellige former bruges i hver sin sammenhæng. Der kan være faglige kredse, hvor traditionen tilsiger, at man anvender en anden stavemåde eller fx et andet grammatisk køn end i sprogsamfundet i øvrigt. Vi taler almindeligvis om en virus, når vi bliver forkølede, mens virologer hellere taler om et virus. Dobbeltformer er jo meget andet end stavemåder; det kan også være grammatiske dobbeltformer.

– *Læserne vil sikkert gerne vide, på hvilken måde man vil komme til at mærke forskel på den afgående formand, Niels Davidsen-Nielsen, og dig som ny formand.*

– Fremover vil formanden i mindre grad være Sprognetværkets ansigt udadtil; især på grund af den nye struktur, hvor det er direktøren, Sabine Kirchmeier-Andersen, der varetager den rolle.

– *Hvad er din mening om et af tidens varme sproglige diskussionsemner – domænetab?*

– Alene ordet 'domænetab' er alvorligt og gør jo én bange. Men vi er nødt til at få udviklet nogle pålidelige målemetoder for at få overblik over sprogets status – hvordan det egentlig står til. Det er nødvendigt at kende problemets omfang. Vi må skaffe os viden om, hvad og hvor meget der tabes, ellers kan vi ikke vurdere konsekvenserne. Og her er det mest påtrængende, at vi fortsat mangler en ordentlig udredning på uddannelsesområdet.

– *Og jeg bliver jo nødt til at spørge, hvilket kommasystem du bruger!*

– Jeg sætter ikke startkomma. Og det er også det, jeg anbefaler mine studerende – for som jeg siger: Så sætter de da i det mindste ikke dem forkert! Et komma for meget er værre end et komma for lidt. Personligt kan jeg bedst lide den version af kommasystemet, fordi jeg synes, at det passer bedst til de

tekster, jeg producerer – og fordi det efter min mening øger læseligheden.

– *Er du generelt bekymret for sprogets tilstand?*

– Jeg ville være bekymret, hvis dansk ikke fortsat var til debat. Tidligere blev synspunkter på sprogets tilstand mest ventileret i de trykte avisers læserbreve. Nu ser vi lange debattråde på internettet, hvor folk diskuterer sprog indgående. Det viser, at interessen for og opmærksomheden omkring sprog er stor – ikke mindst blandt unge. Der må være liv i sproget, når folk gider diskutere sproglige spørgsmål. Så al diskussion om sprog er på den måde i sig selv positiv.

– *Men det er jo ikke kun de unge, der udgør sprogsamfundet.*

– Nej, bestemt ikke. Men de unge repræsenterer alt andet lige fremtiden. Det, vi ser i øjeblikket, er, at de yngre årgange er mere bevidste om, hvilken kommunikativ situation de befinder sig i, og at de tilpasser deres sprog efter den aktuelle sammenhæng. Denne opmærksomhed over for situationen er ikke så udtalt blandt de ældre, som ikke er vokset

op med de nye medier og de kommunikationsformer, som disse medier har ført med sig. Det fører til bekymring for, om træk fra forskellige medier vil blande sig. De ældre har været vant til et mere ensartet skriftsprog, og det fører til konventionssammenstød på tværs af generationerne. Man tænker: Det skriftsprog, der møder mig her, passer ikke ind i min udgave af virkeligheden. De unge kan derimod indbyrdes sondre mellem, hvad der er i orden. De har mange forskellige slags skriftsprog, som de anvender i forskellige sammenhænge. Dvs. deres sproglige færdigheder bliver ikke forringet af de nye medier – snarere tværtimod.

– *Så du bryder dig ikke om tanken om ligefrem at konservere sproget?*

– Skal dansk på museum? Jeg har det sådan, at på et museum har man døde ting. Levende ting dyrker man! Børn og unge dyrker sproget, og det er virkelig positivt. Tidligere var der intet forum, hvor sproget blev udfordret. Der er der i høj grad nu. Det bliver et af Sprognævnets vigtigste opgaver i de kommende år at registrere udviklingen i de digitale medier og komme til at forstå dynamikken i de mekanismer, som ligger til grund for normdannelsen.

Kommakrig og majonæsekrig

AF JØRGEN CHRISTIAN WIND NIELSEN

Niels Davidsen-Nielsen (NDN), professor i engelsk på Copenhagen Business School fra 1985-2005, personligt medlem af Dansk Sprognævn i 1991, i 1999 næstformand og fra 2003 til 2009 Sprognævnets formand, har skrevet en sprogpolitisk statusopgørelse: *Moders stemme – fars hammer*, en debatbog om dansk sprogpolitik, udgivet på Dansk lærerforeningens forlag, 2009.

Bogen indeholder en række overordnede temaer, men ingen indholdsfortegnelse. Her er der ikke tale om et opslagsværk, men om et debatindlæg, skriver NDN. Første tema er sprogpolitik i bred forstand, spørgsmål om det danske sprogs status og velbefindende, dansk i forhold til engelsk, parallelsproglighed, taxameterstyring af universitetsuddannelserne, Sprognævnets virke, beskrivelse versus normering. Universiteternes sprogvælg i undervisning og forskning ligger NDN stærkt på sinde, risikoen for domænetab og kvalitetstab i undervisningen på engelsk af og for danskere. Ønsket er en ændring af universitetsloven, så universiteterne ikke selv afgør sprogvælget. Men det ønske bliver ikke opfyldt foreløbigt.

Et andet tema er ordbøger, dobbeltformer og retskrivning, hvor NDN på interessant vis fremlægger overvejelser om udviklingen i det danske sprog, og beskrivelsen af det. Lige meget hvad man gør er nogle for, andre imod, og aldrig kan man gøre alle tilfredse, synes at være NDNs lidt resignerede konklusion. Her er især den gamle majonæsekrig anvendt som case: i hvilket omfang skal udenlandske lån fordanskes. På kritikken af pendulordene, ord der skifter betydning med generationerne, ofte til det modsatte, svarer NDN, at det ikke er Dansk Sprognævn der bestemmer hvad ordene betyder. Sprognævnet har alene til opgave at dokumentere, registrere og beskrive eventuelle nye betydninger.

Det tredje centrale tema i bogen er kommadiskussionen. Det lykkes for NDN at give en meget klar fremstilling af fordele og ulemper ved det ny komma versus traditionelt, grammatisk komma. Tak for det.

Bogen har et meget personligt udgangspunkt, det er NDNs personlige statusopgørelse, det er sprogpoli-

litik som NDN ser det, som NDN har *oplevet* det. Og *det* er bogens styrke og bogens svaghed. Styrken er at bogen giver et interessant indblik i hvordan en person i begivenhedernes centrum har oplevet tingene, hvilke møder NDN tillægger betydning, hvilke debatindlæg og kronikker der har været vigtige, hvem der er nærmeste samarbejdspartnere – Niels Davidsen-Nielsen har spillet tennis med Svend Auken – og hvem der er „nærmeste modstandere“. Det giver også det indledende generelle afsnit om sprogpolitik et lidt summarisk, kalenderagtigt præg.

Min anbefaling er derfor at afsnittet læses sammen med de indledende bemærkninger i rapporten „Sprog til tiden“ fra 2008. Tilsammen giver det et rigtig godt rids af de sidste 15 års sprogpolitiske historie. Her kan nye læsere begynde.

Det meget personlige og subjektive udgangspunkt erstatter desværre også en mere analytisk tilgang. Naturligvis har NDN, sammen med en række andre kendte personligheder på den sprogpolitiske arena, stor gennemslagskraft, men jeg mener ikke at det er en tapper håndfuld mænd og kvinder – „det beskidte dusin“ – der driver den sprogpolitiske udvikling i Danmark. Når vi taler om sprogpolitik er det politiske kræfter der ligger bag, og når det nu er en status ville det have været rart af få Niels Davidsen-Nielsens bud på hvilke kræfter der er tale om. Eksempelvis vil få være uenige i at Dansk Folkeparti har været en central initiativtager og aktør. Det nævnes i bogen at netop denne kendsgerning har været medvirkende til at bremse eller ligefrem modvirke de tilsigtede mål, f.eks. en ændring af universitetsloven eller vedtagelse af en egentlig sproglov. Jeg er enig i synspunktet, men hvorfor forholder det sig sådan? Sprogpolitik i Danmark handler om mange ting på én gang: Engelsk versus dansk, domænetab, kvalitet i undervisningen, forskningskommunikation, tilegnelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet, nye former for digitalt baseret kommunikation versus traditionelt skriftligt dansk, dansk i medierne (især DR), retskrivning, indvandrersprog, dansk som 2.-sprog, sprogtest og sproglige rettigheder, adgang til demokratisk delta-

gelse og beskæftigelse. Hvis sprogpolitik er et selvstændigt politikområde ville det være interessant med nogle politiske analyser af hvilke interesser de forskellige aktører har. Hvorfor var et flertal i Folketingets Kulturudvalg for en ændring af universitetsloven, men ikke i Folketingssalen?

For NDN er det vigtigt at der ikke opstår en elitær overklasse, der forsker, arbejder og kommunikerer på engelsk, og en underklasse, der er ekskluderet herfra (eller et A- og et B-hold). Men er det ikke allerede tilfældet? Bent Preisler har eksempelvis dokumenteret at op til 20 procent af danskerne ikke forstår engelsk. Mener Niels Davidsen-Nielsen, at Dansk Sprognævn kan føre denne kamp, når regeringen ikke selv gør det?

Interessant ville det også have været at få et bud på hvorfor vidtgående reformforslag fra Sprognævnets side ender i krige, majonæsekrigen og kommakrigen. Skyldes det en forkert strategi eller en forfejlet kommunikation fra Sprognævnets side? Hvilke psykologiske mekanismer gør sig gældende i danskernes forhold til deres sprog?

Den sprogpoltiske forespørgselsdebat den 12. december 2009 i Folketinget nåede ikke at komme med i bogen, hvilket er en skam, fordi den sætter NDNs debatoplæg i perspektiv. Folketingsdebatten gør det muligt at konkludere på den korte bane.

Forespørgselsdebatten, med titlen „F10 Om hævdelse og udvikling af det danske sprog“, var ønsket af Dansk Folkeparti som en opfølgning på en betænkning fra et flertal i Folketingets Kulturudvalg, der i januar 2009 pålagde videnskabsministeren at fremlægge et forslag til lov, der regulerer universiteternes anvendelse af sprog, især jo engelsk og dansk. Dansk Folkeparti ønsker en sådan lovregulering af sproget på universiteterne. Men allerede inden forespørgsels-

debatten fandt sted stod det klart, at Dansk Folkeparti står alene blandt partierne i Folketinget herom. Alle andre partier i Folketinget var nemlig nået til enighed om et alternativt forslag, der viser: Der er ikke flertal i Folketinget for lovregulering af universiteternes sprogbrug. Der skal hvert andet år, første gang allerede i 2009 i henhold til beslutningen, laves et sprogbarometer, der tager temperaturen på sproget på universiteterne. Der skal udarbejdes et overslag over hvad det vil koste at etablere et nationalt terminologicerter og en termbank, der sikrer dansk terminologi i videregående uddannelse og forskning. Der skal arbejdes med kvaliteten af undervisningen på engelsk. (Læs en længere omtale af forespørgselsdebatten på <http://sprog museet.dk/sprogpolitik/at-tage-hand-om-sproget/>).

Niels Davidsen-Nielsen skriver i sin epilog: „*Engageret modstand er klart at foretrække for apatisk ligegladhed. Hvad denne bog angår, ser jeg derfor meget hellere at den får folk til at rejse børster og protestere, end at den fremkalder et kæmpegab og falder ud af hænderne på den indslumrende læser.*“

Den sprogpoltiske diskussion fortsætter, og vi håber at vi ikke har hørt det sidste til Niels Davidsen-Nielsen i Modersmål-Selskabet. „*Det er trods alt moders stemme det drejer sig om*“, som Niels Davidsen-Nielsen afslutter sin debatbog med. Læs den selv og deltag i debatten.

Niels Davidsen-Nielsen Moders stemme - fars hammer. 120 sider. 192.25 kr. inkl. moms. Dansk lærerforeningens Forlag 2009. Forlagets pressemeddelelse: <http://www.dansklf.dk/page.dsp?trade=1&area=5&c=1172>

Hvis skulderpuderne kan blive in igen, så må det danske sprog også snart blive retro-chikt.

Radiøvært Vicki Berlin i Ekstra Bladet den 11. februar om de mange engelske ord i dansk.

Halvtreds eller femti

AF HENRIK MUNCK

Hvorfor står der *Femti* kr. på de gamle 50 kr. sedler og *Halvtreds* kr. på de nye sedler?

Sådan spurgte en besøgende på Modersmål-Selskabets stand på Bogmessen. Vi har ladet spørgsmålet gå videre til *Nationalbanken*, der henviser til sin hjemmeside, hvor der står: „På den nye 50-kroneseddel skrives „halvtreds“ i stedet for „femti“. Talordet „femti“ har været anvendt på danske 50-kronesedler siden 1952, men fravælges idet „femti“ er stadig mindre anvendt i befolkningen, bl.a. på grund af faldende benyttelse af checks.“ Direkte adspurgt oplyser *Nationalbanken*, at spørgsmålet ikke har været drøftet med fx *Dansk Sprognavn*, men at begrundelsen ganske enkelt er, at banken ikke har tilstræbt et internationalt/nordisk banksprog, da det jo er en dansk seddel.

Den nye halvtredskroneseddel med Sallingsundbroen på forsiden og Skarpsallingkarret på bagsiden blev sendt i omløb den 11. august 2009 som den første i den nye seddelserie med bromotiver. Mens sproget siden 2. Verdenskrig har været præget af nordiske og internationale afsmitninger, er det bemærkelsesværdigt, at en dansk institution midt i globaliseringen vælger at vende tilbage til et gammelt dansk ord. Og dette til trods for, at ordet halvtreds ikke bare volder stoveproblemer for danskere, men også forståelsesproblemer for udlændinge.

Hvad betyder *halvtreds*? Talordet *halvanden* (1,5) er afledet som én hel plus halvdelen af den anden. De tilsvarende talord *halvtredje* (2,5) og *halvfjerde* (3,5) bruges ikke i dag, men findes i talordene fra 50 til 90 (*halvtreds*, *tres*, *halvfjerds*, *firs* og *halvfems*). Mens vi normalt bruger 10-tals-systemet (det decimale system), bruger vi fra 50 til 90 et 20-tals-system (det vigesimale system) med tyve som base: halvtreds som forkortelse for halvtredje-sinds-tyve, dvs. 2,5 gange 20 (idet ordet *sind* betyder gange), tresindstyve = 3 gange 20, halvfjerdsindstyve = 3,5 gange 20, firsindstyve = 4 gange 20 og halvfemsindstyve = 4,5 gange 20.

Brugen af 20-tals-systemet (som halvtreds) sker i modsætning til de øvrige nordiske lande (som

Fra femti -

- til halvtreds

femti) og nabosprog som tysk (*fünfzig*) og engelsk (*fifty*), men i lighed med de franske, walisiske og baskiske talord for 70, 80 og 90. *Men hvorfor siger vi halvtreds?* Hvad er den sproghistoriske forklaring på, at talordet halvtreds kommer ind i det danske dagligsprog i modsætning til vore nærmeste nabosprog? Vi har spurgt sprogforskeren *Jan Katlev*, som svarer: „Den mest udbredte og sikkert troværdige hypotese blandt nordiske sproghistorikere er, at denne tyvetalstælling eller snesætling passer godt til en kultur, hvor mange objekter sælges i bundter á 20 stykker i almindelig handel, hvor en oplagt kandidat er sild på række på en op-hængspind. Faktisk betyder ordet „snes“ egentlig „afskåret træstykke“, beslægtet med *sne* = skære (jf. tysk *schneiden*).“ Kan nogle læsere bidrage til denne forklaring?

At sidde i futtog

Kreditpakke, læseløfte og 360-graders eftersyn var blandt de nye ord og udtryk i 2009

AF PIA JARVAD

At sidde i futtog blev et velkendt udtryk i forbindelse med klimatopmødet i december 2009. Det var nok et udtryk som politifolk har brugt tidligere, men nu fik det et folkeligt gennembrud. Andre nye ord i denne forbindelse var de utallige sammensætninger med ordet *klima*, fx *klimafængsel*, *klimamanipulation*, *klimakommissær*, *klimavision* – og *klimakvalme* „reaktion på de mange foruroligende informationer om den global opvarmning og dens konsekvenser“. Og ordet *klimapakke* var julegaven med 1 ton CO₂-kvote. Andre ord var *seal the deal* „bekræft aftalen“ som blev bønnen ved klimatopmødet og *sofasurfing* (efter engelsk *couch surfing*) som var det at stille sin sofa til rådighed for en tilrejsende.

Præsident Nasheed fra Maldiverne udtalte det bevingede ord *vi er alle maldivere* i tv 17.12.2009. Det er et udtryk med lange aner. Den amerikanske præsident John F. Kennedy udtalte i juni 1963 de nu bevingede ord „Ich bin ein Berliner“ i en tale under et besøg i Vestberlin hvormed han understregede USAs opfattelse af Berlin som en fri by uafhængig af østblokken og udtrykte solidaritet og samhørighed med den dengang delte by. En lignende udtalelse er et af solidaritetsslagordene for den tyske (og jødiske) studentropolitiker Daniel Cohn-Bendit som var venstreradikal frontfigur under studentेरurolighederne i Paris 1968: „Vi er alle tyske jøder“. Som tysk statsborger blev han udvist til Tyskland og bosatte sig i Frankfurt am Main. Den 11. september 2001 blev udtrykket atter omdannet af den daværende udenrigsminister Niels Helveg Petersen til „vi er alle amerikanere“ med allusion til John F. Kennedys ord for at udtrykke solidaritet og samhørighed med det amerikanske folk i forbindelse med terrorangrebet på World Trade Center.

Krisen satte også sit præg på året der gik, og der blev sat en masse *pakker* i gang, *vækstpakke*, *bankpakke*, *finanspakke*, *kreditpakke*. Disse ord har alle deres ophav i gamle ord som *EF-pakke*,

voldspakke *krisepakke* (alle fra 1970'erne, jf. Jarvad: Nye ord i dansk 1955–98, 1999). Her betyder *pakke* „helhed bestående af flere dele“.

Vinterens influenza fik utrolig omtale og med det ord som *svineinfluenza*, *sæsoninfluenza* med det lægelige ord for det: *H1N1*, *pandemi* og *tamiflu* kom ind i almensproget.

Statsministeren holdt sin første nytårstale og lancerede ordet *læseløfte* „det at love børnene at de lærer at læse“, mens nogle mente at det var et positivt ord for at kunne tjekke om „løftet“ holdt med en læsetest i 2. Klasse. Udtrykket *360-graders eftersyn* i betydningen „grundigt eftersyn“ var også i nytårstalen, også det drejede sig om folkeskolen.

En virtuel kropsvisitering i nøgen tilstand i forbindelse med flyrejsende er nu teknisk mulig, og det skal hedde noget. Foreløbigt er to ord registreret: *kropsskanning* og *nøgenskanning*. Det er ikke til at sige endnu hvilket der vil sejre.

Årets høst af nye ord er normalt større end de her nævnte, men ikke alt kan komme med her. Det er også det normale at man skal arbejde længe og gerne i afstand til året før man finder de rigtige nye ord og dem alle sammen. Mange af de nye ord som dukker op, forsvinder igen, andre slår sig først fast når der er gået et stykke tid. Men i hvert fald disse omkring 20 ord er karakteristisk af året 2009.

Pia Jarvad er cand.mag. og seniorforsker i Dansk Sprognævn med speciale i at registrere nye ord i dansk. Har bl.a. redigeret opslagsværket „Nye ord – 1955–1998“ (1999) samt 7. udgave af „Bevingede ord“ (2006).

Hvis læsere mener at støde på ord eller udtryk de aldrig har hørt før eller i nye betydninger, er de velkomne til at sende deres iagttagelser til Dansk Sprognævn og Pia Jarvad på adressen Pia.Jarvad@dsn.dk

Mange slags talesprog

AF GEORG SØNDERGAARD

Talesprog er et kolossalt emne. Både fordi der er så mange forskellige former og fordi det er så omfattende at beskrive. Det er talesprog der formidler kontakt mellem mennesker, det er gennem talesprog mennesker udtrykker deres følelser, det er talesprog som er de primære sprog. Talesprog har både en indholds- og en udtryksside. Når man taler om stil, tænker man jo almindeligvis på det skrevne, men en række velkendte stiltræk bruges i lige så vidt omfang i det talte. I det man siger kan man jo sagtens variere stilen eller stil-lejet fra det højtidelige til det forargede eller sarkastiske. Det afhænger af hvilken situation det drejer sig om, hvilke ord man bruger, den måde man bruger dem på osv. De velkendte stilfigurer metaforer, sammenligninger, over- og underdrivelser, opremsninger osv. er jo ikke forbeholdt skriftsproget. Vi bruger det alt sammen også i talesproget. En særlig kategori udgør slangudtrykkene, slang som jo er en imponerende kilde til fornyelse af sproget.

Vi bedømmer hinanden efter den måde vi taler på. Og vi afslører meget om os selv gennem vores stemme, vores sprog, vores udtale. Således er en af årsagerne til prins Henriks manglende popularitet i Danmark at hans udtale af dansk er lidt afvigende fra det normale. Da jeg for mange år siden gik på kostskole på Sjælland, var en af vores fornøjelser at gøre nar af nogle af lærerne og deres sproglige ejendommeligheder.

Spørgsmålet om dialekternes rolle i dansk vil vi vende tilbage til flere gange i det følgende. Her er det interessant at tænke på at dialekter er et relativt nyt begreb som vi kun har viden om for en begrænset periodes vedkommende. De ældste skriftlige vidnesbyrd om dialektale forskelle findes i middelalderlige håndskrifter og forekommer kun sporadisk. Men i løbet af nogle århundreder sker der en sproglig differentiering som resulterer i en række vidt forskellige dialekter. Et eksempel er her en lille prøve på Sønderjysk, fra Sundeved:

Talesprog er vores vigtigste middel til at komme i kontakt med hinanden. Vi taler sammen som aldrig før. Mange af Storm P's fluer er lavet som mini dialoger.

Da æ var ung, tje-nd æ å en stor gå-r, og der var Mejeri te og – dæ-e va möj arbe og law-, der sku vi både ba-ch og bru- og slaw-t te beche gå-r – og så sku vi / en daw sku vi jo ba-ch – og så kam dend gamel ku-n öwe frå dend / e mejeri og sin soj-: „Va, hæ I-itt e brø- i e ovn eno?“ – Nej det ha-j vi jo itt. Så tåw hun fat å e ra-ch, og så sku det rechte gå for sæ, og dæ-e va glasvindere i e dør ebach, og så tænd-t æ, ba-re e glas vild fald ne-e om e hæ-l, da hon var så gal i e ho-j, – og det va-re og kun jen to tre så rasselt åldt e glas/glas om e be-n å hind, og va hun itt var gal dend gammel kvind, det blöw hun.

Det mest påfaldende er den bestemte artikel: e mejeri, e brø-, e ovn.

Det er karakteristisk for danskerne at hvis man ikke taler som de andre, skal man nok blive gjort opmærksom på det. Den samme form for intolerance kendes ikke i vore nabolande. Således taler nordmændene på hver sin måde, noget man let kan forvise sig om for eksempel ved at opleve et norsk TV program med flere medvirkende. Her vil man som regel møde personer som taler mere eller mindre uforståeligt, altså for en dansker. Det er almindeligt accepteret at nordmænd taler den dialekt de er vokset op med og som de betragter som deres modersmål. I Tyskland er der bred accept af sproglig forskellighed, noget man oplever som en rigdom. I Danmark bedømmes det ikke på den måde. Her indretter man sig efter en dominerende norm som giver mest respekt og højest status. Historien om denne norm skal ikke fortælles her. Den tager sit udgangspunkt i et københavnsk der jo er baseret på gammelt sjællandsk. At det så er den der har bredt sig, skyldes jo Københavns dominans som regeringsby og centrum for alle kulturinstanser.

Et eksempel på rigsdansk talesprog er dette uddrag af en samtale mellem to mennesker som tilfældigt har mødt hinanden.

Han: Jeg har en lillebror. Men jeg har ik' set ham i mange år. Han gulver rundt, du ved.

Hun: Hvordan?

Han: Jah, jeg ved s'gu ik'.. Jeg ved ik', hvad han laver ... han ... ja, det ka' være han ... han ... boede på Christiania eller sådan et eller andet, du ved, ik'. Hans hår det gik helt ned til bælttestedet.

Hun: Har du nogensinde været på Christiania?

Han: Nej, jeg har kørt forbi der engang. Jeg syn's det er noget underligt noget, altså. Jeg ved sgu

ik'. Der er så beskidt, syn's jeg. Rodet ad helvede til. Altså, jeg ka'..jeg ka' meget godt li' ideen, ik', altså at man lissom laver et sted, hvor man siger, at man selv vil lave reglerne og sådan, men jeg ka' bare ik' forstå, at det ska' være så ...

Hun: Det har du set skide meget af, mens du kørte forbi den gang.

Dette her er rigsmål. Hvis vi vil karakterisere det nærmere kan vi jo kalde det dagligt talesprog. Det indeholder en række af de sproglige træk som er karakteristisk for den brug af sproget: de mange småord ik', altså, lissom, du ved, og sådan osv. De bliver sat ind i sætningen overalt hvor det er muligt. Endvidere udtryk som s'gu, ad helvede til, skide meget, udtryk der kun bruges i talesproget. Desuden præges sproget af korte sætninger, næsten ingen bisætninger, ufuldstændige sætninger, gentagelser, alle mulige former for uregelmæssigheder. Det er jo karakteristisk for talesproget at det tillader enhver form for fortalelse.

Det er velkendt at der er nogle generelle forskelle mellem landboers og byboers sprog eller mere præcist: holdning til brug af sprog. Hvor byboer synes det er pinligt eller uhyggeligt hvis der ikke bliver sagt noget, kan man på landet sagtens nøjes med ganske få ord og i nogle situationer slet ingen. Som Knud Sørensen siger det i sin lille beskrivelse af landbokultur og bykultur Danmark mellem land og by (1988):

„Sproget i et bondesamfund er bestemt af, at det er opstået i et sluttet samfund, hvor man ved en masse om hinanden og hinandens meninger allerede før man begynder på en samtale. Man behøver normalt ikke mange ord, der er en masse ting, man ikke behøver at sige, fordi man kan operere med en stor flade af noget fælles underforstået.“

Dette forhold har gjort sig gældende i alle de år hvor den omtalte udvikling har fundet sted.

Analyse af de unges digitale modersmål

Henrik Munck refererer fra markeringen af den internationale modersmåldag

UNESCO indførte i 1999 den 21. februar som den internationale modersmåldag, og i 2010 har Modersmål-Selskabets formand indført en årlig markering af dagen med et medlemsarrangement. Det fandt i år sted den 18. februar, og mens snestormen rasede omkring Nørreport, samlede en engageret gruppe i et varmt mødelokale hos Forbundet Kommunikation og Sprog. I fællesskab drog de ud på en opdagelsesrejse i den digitale jungle med Ditte Laursen som erfaren rejsefører. Hun har skrevet ph.d.-afhandling om de unges brug af mobiltelefoner, og hun forsker i digital kommunikation ved Syddansk Universitet.

Ligesom brugen af internettet har udbredelsen af mobiltelefonen bredt sig med rekordfart i det seneste årti til flertallet af befolkningen i alle aldersgrupper, men anvendelsen af de nye elektroniske medier varierer mellem generationerne. Med en relativ høj gennemsnitsalder var det derfor et indblik i en ukendt verden, når Ditte Laursen fortalte forsamlingen om sin gennemgang af seks 14-åriges mobiltelefon-anvendelse i seks uger med 66 forskellige personer. For den ældre generation kan mobiltelefonen være et praktisk tryghedsredskab på natbordet, mens den for mange unge er et nødvendigt kontaktrædskab til vennerne i det sociale netværk.

Mobiltelefonen har udviklet sig fra biltelefonen via forretningssamtalerne til hvermandsbrugen ved både mundtlig og skriftlig kommunikation, hvor de skriftlige sms'er er præget af begrænsningen til 160 tegn, de indbyggede ordbøger og de anvendte forkortelser. Ditte Laursen illustrerede sin gennemgang af analyseresultaterne med både billed- og lyd-mæssige gengivelser og gav dermed et direkte indblik i sprog og indhold i de unges samtaler. Mens ældre ofte kun bruger mobiltelefonen undtagelsesvis og diskret, er den for mange unge en uundværlig følgesvend, som de hele tiden skal være på og parate

Ditte Laursen, der har skrevet ph.d.-afhandling om de unges brug af mobiltelefoner, finder fantasi og kreativitet i deres digitale kommunikation.

til svar, der ofte afgives offentligt og i fællesskab med de omkringværende.

Er det godt eller skidt? Ved Modersmål-Selskabets 30-års fødselsdagsfest glædede undervisningsminister Bertel Haarder sig over sms'erne – aldrig før har en generation af unge skrevet så meget! Ditte Laursen var heller ikke bekymret. Hun oplevede en fantasi og kreativitet, når de unge skulle formulere sig i en digital medieverden uden sproglige traditioner. Gennem udforskning af sprogets og mediets grænser skabte de et nysprog, en medialekt, der var med til at holde både det mundtlige og skriftlige danske sprog levende. Og erfaringer viser, at sprogsvage kan styrkes gennem de nye mediers formuleringsfrihed.

Medierne underholder løbende om de negative sider af sprogudviklingen, og skolen har en stor opgave med at bygge videre på de unges medieerfaringer og lede dem ind i gældende krav

til stavning og kommunikation. Tilhørernes opmærksomhed og spørgelyst viste, at der er en stor interesse for emnet om det danske sprog i den digitale verden. Mange har ønske om at høre mere om de nye kommunikationsformer med deres muligheder, krav og farer, og Modersmål-Selskabet har en naturlig opgave i at følge op på udviklingen i det nye sprog-område.

Nordiske ambitioner

AF JØRGEN CHRISTIAN WIND NIELSEN

I 2010 har Danmark formandskabet for Nordisk Ministerråd. Den 22. januar havde Danmarks formandskab, ellers Rigsfællesskabets, som Bertel Haarder udtrykte det, inviteret til lancering af formandskabet i Fællessalen på Christiansborg sammen med Foreningen Norden, der er meget aktiv på det sprogpoltiske område. Programmet bød på taler af Foreningen Nordens formand Arne Nielsen, Fritz H. Schur, formand for bestyrelsen for SAS og Posten Norden, Ph.d. i historie Lars Hovbakke Sørensen, samt Bertel Haarder.

Regeringens program er opdelt i fire sektorer: Kultur, Uddannelse og forskning, Miljø samt Økonomi- og Finanspolitik. Kulturministeriets program handler om „Nordisk kultur i fremdrift“. Efter kulturministerens opfattelse „har kulturen og kunsten altid været og er fortsat på forkant i forhold til globaliseringen. Selv når grænser er lukkede, og fjendskab hersker, er kultur og kunst grænseoverskridende og grænsenedbrydende. Det er et dialogværktøj, som skaber kontakter og netværk på tværs af sprog, traditioner og samfundsordner. Kunsten taler et universelt sprog, og de forskellige kulturer taler med hinanden med gensidig respekt.“

Om Danmark taler til andre kulturer med gensidig respekt er nok en smagssag. I afsnittet klima, kultur, natur, litteratur får vi at vide at „Sproget er meget mere end kun „sprog“. Sproget udtrykker blandt andet opfattelsen af vore omgivelser og udvikles af vore omgivelser. Sproget er levende, men også en abstraktion – et samlet begreb – som udvikles, når en gruppe mennesker har levet i en bestemt geografi, et bestemt klima og en bestemt natur. For eksempel har eskimoerne 8–10 forskellige ord for „is“ og samerne har lige så mange for ’sne’. „

Bertel Haarder og Helge Sanders skriver i et fælles forord:

„De nordiske lande har en lang tradition for at samarbejde om uddannelse og forskning. Som led i internationaliseringen er uddannelses- og forsknings samarbejde i stigende grad præget af samspil mellem nationale og internationale organer. Danmark vil i sin formandskabsperiode sætte fokus på Norden som uddannelses- og forskningsregion ved at videreudvikle og synliggøre den høje nordiske kvalitet i uddannelse og forskning, hvor omdrejningspunkterne er sprog, talent og kreativitet. I denne sammenhæng er vores sproglige og kultu-

relle fællesskab en helt særlig styrke, som vi skal bevare som grundlag for det nordiske samarbejde såvel i Norden som i internationale fora“.

I en pressemeddelelse skriver Helge Sander: „Når Danmark i 2010 overtager formandskabet for Nordisk Ministerråd, fokuseres der på uddannelse og forskning. Det sker blandt andet med en sprogkampagne og undersøgelser af frafald og specialundervisning i Norden samt en konference om nordiske styrkepositioner inden for uddannelser og forskning.“ Og videre: „Som formandsland fokuserer Danmark på Norden som uddannelses- og forskningsregion. Omdrejningspunkterne er sprog, talent og kreativitet. ... En sprogkampagne skal gøre det nordiske sprog- og kulturfællesskab mere synligt og fange børn, unge og deres læreres interesse for de skandinaviske sprog.

Som de fleste ved er Helge Sander Danmarks mest ihærdige tilhænger af brug af engelsk i forskning og undervisning. Muligvis er udgangspunktet det nordiske sprog- og kulturfællesskab, og det er jo heller ikke sådan lige at lave om. Men mon ikke vi kommer til at se mere uddannelse og forskning på engelsk?

I sektorprogrammet for uddannelse og forskning står om Norden som sprogligt fællesskab: „Det nordiske samarbejde bygger i høj grad på et kulturelt fællesskab, hvor sproget er helt centralt. Samtidig stiller globaliseringen store krav til fremmedsproglige kompetencer. Ud over en styrkelse af nabosprogsforståelsen er der i alle de nordiske lande behov for at udbrede interessen for en bredere fremmedsproglig fundering såvel i grund- og ungdomsuddannelserne som i de videregående uddannelser. Danmark vil under sit formandskab:

- Gennemføre en uformel ministerkonference med sprog som tema
- Iværksætte initiativer, der følger op på arbejdet med den nordiske sprogdeklaration, og herunder igangsætte en sprogkampagne, der har til formål at synliggøre det nordiske sprog- og kulturfællesskab for dermed at øge børns, unges og ikke mindst lærernes interesse for skandinaviske sprog“.

Ministerkonferencen med sprog som tema finder sted sidst i april måned på Schæffergården i Gentofte. Under uddannelsesprogrammet skal der endvidere ske en evaluering af Nordplus rammeprogrammet, og der skal forberedes en beslutning om en eventuel forlængelse af programmet for perioden 2012–2015. Danmark vil også under formandskabet arbejde videre med at udbygge programmet for og kvalitetssikringen af nordiske masteruddannelser, samt arbejde for en konsolidering af de små universitetsfag i regi af Nordisk Master. Hvilke små universitetsfag der tænkes på fremgår ikke, men forhåbentlig kan der være tale om små fremmedsprog, og om masteruddannelsen i terminologi, TERMDIST.

I øvrigt har professor Jørn Lund skrevet en glimrende historisk oversigt over det nordiske sprogsamarbejde i tidsskriftet Mål og Mæle nr. 3, december 2009. Desværre er tidsskriftet ikke tilgængeligt på nettet.

Læs mere på <http://www.norden2010.dk/da>
Foreningen Nordens resumé af lanceringskonferencen kortlink.dk/norden/7dtc
Fotos kortlink.dk/google/7dtd

Modersmål-Selskabet på Facebook

Modersmål-Selskabet planlægger at oprette en profil og en åben gruppe på Facebook, som du er velkommen til at blive en del af. Det nemmeste er at søge på Modersmål-Selskabet.

Ordlege med net og papir

AF HENRIK MUNCK

Sprogforeningen i Sydslesvig har opfordret til at indsende *Mit dejligste danske ord* med en kort begrundelse. Mange har fulgt opfordringen, men har samtidig tolket *Dejligste* bredt, så det både dækker smukke, sjove og minderige ord. Indsenderne spreder sig aldersmæssigt fra seks år til over firs. Sprogforeningen har samlet bidragene i en bog, og det er blevet til en kærlighedserklæring fra Sydslesvig til det danske sprog. Bogen indledes med en underholdende samling sprogiagttagelser med overskriften *Himstregimser, kvalmeklodser og sporvogns-kidtskrabere*. Det er skrevet af *Knud B. Engsnap*, som er lektor og tidligere lærer på Duborg-Skolen, og som løbende skriver ugerevy i Flensborg Avis. Samlingen af de dejligste ord er både underholdende og overraskende, og den afspejler en naturlig glæde ved at lege med ord og sprog.

En anden ordleg er at *Bakke snagvendt*, som det fx praktiseres af fjernsynets Kaj og Andrea. Og Ulf Pilgaard gav et voksent eksempel, da han i Cirkusrevyen 2009 parodierede politigårdens perlemor alias Københavns politidirektør. En mere avanceret form er et *palindrom*, som er et ord eller en sætning, der staves ens forfra og bagfra (fx *regninger* eller *en af dem der red med fane*). Kristian Pedersen og Jakob Fredslund mødtes i 1991 som studerende på det naturvidenskabelige fakultet ved Aarhus Universitet og havde en fælles svaghed for ord, humor og tegneserier. Det resulterede i en tegneserie, hvor hovedfiguren Krister kun udtaler sig i palindromer!

Efter at have optrådt i studenterblade og på internetsiden *palindromer.dk* er Kristers oplevelser nu udkommet som bog med titlen *Seks nøgne sirener i seng ønskes*. Man kan let forestille sig, hvordan tegneserier-skaberne har måttet bryde deres hjerner for at udtænke situationer, hvor Krister kan få lov til at komme med sine sjove udtalelser. Det er en morsom og anderledes bog, der kun kan forstås på dansk og derfor ikke lader sig oversætte, uden at pointen går tabt.

En ny og anderledes form for leg med ord og interaktivitet mellem net og papir findes i bogen *Ord til alle sider*. Ideen er at følge udvalgte forfat-

tere, filmfolk og musikere i skabelsesprocessen på vej fra hvidt papir til ord ud over alle sider gennem mail-interviews, hvor pædagogen Lonni Krause som projektleder stiller spørgsmålene og de pågældende svarer direkte med egne ord, stavemåder og tegnsætning. Til bogen er håndplukket og stramt redigeret 15 interviews med fokus på ordene og skriveprocessen, men på internetsiden *ordtilallesi-der.dk* er interviewene længere og kommer bredere rundt om det enkelte forfatterskab sammen med supplerende oplysninger og illustrationer.

Gennem hele 2010 vil der blive lagt nye forfatterinterviews på hjemmesiden hver 14. dag skiftevis med nogen fra bogen og nogen udefra, og samtidig kan læserne selv bidrage med indlæg og kommentarer. Blandt de 15 danske forfattere i bogen er kendte navne som Suzanne Brøgger, Thomas Harder, Svend Åge Madsen og Kim Fupz Aakeson. I sit format og sin temaform kan bogen minde om en årbog fra Modersmål-Selskabet, som gennem sin opdeling i 15 interviews gør den til en nem og spændende læsning. Det er måske tankevækkende, at ingen af bogens 15 forfattere har fået Modersmål-Prisen (endnu?). Ideen med samspil mellem bog og net rummer fremtidsperspektiver og kan kun bidrage til at trænge længere ind bag kunstnerne og deres skaberproces.

Mit dejligste danske ord. Udg. af Sprogforeningens afdeling i Sydslesvig 2008. Bestilles pr. e-post til sprogforeningen@post.tele.dk. 56 sider. 25 kr. plus porto.

Kristian Pedersen og Jakob Fredslund: Seks nøgne sirener i seng ønskes – Kristers oplevelser. Forlaget politisk revy. 96 sider. 148 kr.

Lonni Krause: Ord til alle sider. Det andersenske Forlag. 152 sider. 198 kr.

Modersmål-Selskabet indbyder til møde OM AT SYNGE DANSK

Mandag den 3. maj kl. 17.00 i Møstings Hus, Andebakkesti 5, Frederiksberg
(ved parkeringspladsen langs Smallegade bag Frederiksberg Rådhus)

– Dansk er som sprog vanskeligt at synge på – og svenskerne kalder medlidende dansk for en halssygdom, skrev sangeren **Aksel Schiøtz** i en forklarende artikel i 1973 under titlen „Om at synge dansk“ og illustreret med eksempler fra over 40 danske sange. Efter hans død i 1975 udgav Modersmål-Selskabet i 1983 artiklen i et hæfte med forord af hans enke **Gerd Schiøtz**. Modersmål-Selskabet har nu genoptrykt hæftet, der længe har været udsolgt, og har samtidig indbudt sangeren **Annette Schiøtz**, datter af Aksel og Gerd Schiøtz, til at komme og fortælle om sin far. Det genoptrykte hæfte omdeles til alle fremmødte, og det vil samtidig lægge op til debat om udtalens fortsatte betydning for forståelsen og formidlingen af det danske sprog.

Modersmål-Selskabets ordinære generalforsamling 2010

Efter foredraget afholdes ordinær generalforsamling med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent, 2. Bestyrelsens beretning, 3. Aflæggelse af revideret årsregnskab,
4. Fastsættelse af kontingent for det flg. Kalenderår, 5. Indkomne forslag,
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter og 7. Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, må være kommet frem til formanden senest den 19. april.

I pausen mellem foredraget og generalforsamlingen serveres en forfriskning.

Der er gratis adgang for alle interesserede.

Nyt år i Modersmål-Selskabet

Godt nytår, og velkommen til et nyt år i Modersmål-Selskabet. Modersmål-Selskabet har brug for dig, og vi håber at du fortsat har brug for Modersmål-Selskabet. Huskede du at betale kontingent? Bestyrelsen har besluttet at den 31. marts er sidste frist for betaling af kontingent, hvis du ønsker at bevare dit medlemskab. Hvis du har glemt det kan du lige nu det endnu. Girokontonr. er 6676901 (kortkode 01), bankoverførsel til Danske Bank er reg. nr. 9570, kontonr.6676901. Husk venligst at anføre navn og adresse, og gerne e-post-adresse også, så vi ved hvem indbetalingen gælder. Hvis vi ikke får navn og adresse, ved vi ikke hvem indbetalingen kommer fra og kan ikke notere kontingentindbetalingen i medlemskartoteket.

Med venlig hilsen Bestyrelsen